

De wereld op zijn kop

Al jarenlang verbaas ik mij over de wijze waarop het UWV WAO-keuringen uitvoert. Je kunt er over redetwisten of die uitvoeringswijze slordig of ondeskundig is, maar zij is in elk geval zeer vaak niet in overeenstemming met de wet. Op woensdag 2 november 2005 heeft de Tweede Kamer een spoeddebat gehouden over de lopende operatie, waarbij bestaande WAO-ers die jonger zijn dan 50 jaar opnieuw worden gekeurd aan de hand van aangescherpte keuringsnormen. Die keuringen leiden vooralsnog (nu eerst de jongste werknemers herkeurd worden) in ongeveer de helft van de gevallen tot een verlaging van de lopende uitkering. In ongeveer vier van de vijf gevallen is die verlaging bovendien een volledige intrekking van de uitkering. Voor de betrokkenen een trieste zaak, aangezien recent onderzoek heeft uitgewezen wat iedereen al wel kon vermoeden, namelijk dat het grootste deel van de goedgekeurde werknemers er niet meer in slaagt een baan te vinden. Slechts 17% van de werknemers lukt dat. Voor de rest lonkt uiteindelijk het weinig aantrekkelijke perspectief van de bijstand.

Aanleiding voor het debat in de Kamer was een op 26 oktober 2005 gepubliceerd rapport van het Bureau Sociaal Medische Zaken van het UWV. Dat Bureau was in november 2004 geïnstalleerd omdat geconstateerd was dat het contact tussen verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen enerzijds en het management van het UWV anderzijds verstoord was geraakt. Het rapport brengt in beeld hoe verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen hun eigen positie binnen het UWV zien. Daartoe is gesproken met een representatieve groep van 60 verzekeringsartsen en 60 arbeidsdeskundigen. Uit het rapport blijkt dat de verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen zeer negatief staan ten opzichte van het management van het UWV. Men is met name boos op de Raad van Bestuur omdat die de oren te veel laat hangen richting de politiek (aantallen keuringen), in plaats van op te komen voor de belangen van de professionals van het UWV en de 'cliënten' van het UWV (kwaliteit van de keuringen). Het gevolg is dat deze professionals zich afwenden van het UWV en zich meer identificeren met hun cliënten (werkgevers daaronder begrepen) dan met het UWV. Ook ontbreekt daardoor een eenduidige werkwijze, met zelfs verschillende uitkomsten van de (her)beoordelingen als gevolg.

De oppositie in de Tweede Kamer (maar ook het CDA) zag in het rapport een mooie gelegenheid om de Minister op het matje te roepen ter zake van de vertrouwensbreuk tussen de professionals van het UWV en de Raad van Bestuur van het UWV. Een deel van de oppositie pleitte nog eens voor stopzetting van de herkeuring van ruim 300.000 arbeidsongeschikten. De minister ontkende het bestaan van een vertrouwenscrisis. Hij benadrukte dat bij de herkeuringen de kwaliteit voorop staat en dat hij daarom 87 miljoen euro had uitgetrokken om het UWV een jaar extra de tijd te geven om de herkeuringen zorgvuldig te kunnen blijven doen. Daarmee was de kous voor de minister voorlopig weer af. Toch slaat het rapport van het UWV de spijker op de kop. De politiek heeft het UWV opgezadeld met onmogelijke opdrachten en te

weinig middelen gegeven om de keuringen zorgvuldig te doen. De veel te korte tijd die verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen krijgen om een WAO-keuring te doen, leidt er toe dat in het verleden op grote schaal WAO-keuringen zijn toegekend die niet hadden mogen worden toegekend.

Het zijn vooral deze WAO-uitkeringen die in de lopende herkeuringsoperatie sneuvelen. De aangescherpte keuringsnormen spelen daarbij eigenlijk maar een relatief beperkte rol. Er nu voor te pleiten dat we die mensen uitkeringen die zij nooit hadden moeten hebben nu maar definitief laten houden, gaat echter wel erg ver. Dat is de wereld op zijn kop. Het is een nationale schande dat die uitkeringen ooit zijn toegekend: mensen zijn daarvan afhankelijk geworden en zijn onnodig gedupeerd als zij de arbeidsmarkt opgejaagd worden na jaren van relatieve inactiviteit. De echte schuldigen daarvoor zitten in Den Haag. Maar tot nu toe maakt iedereen zich wel druk over de herkeuringen, maar vraagt niemand zich af wat er eigenlijk mis was met de oorspronkelijke keuringen. Een parlementaire enquête daarover zou op zijn plaats zijn.

Tilburg, 10 november 2005

Mr. J.P.M. van Zijl, advocaat te Tilburg.